

Kryteria ocen z języka polskiego dla uczniów klas 8

Zakres	Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny				
	DOPUSZCZAJĄCY	DOSTATECZNY	DOBRY	BARDZO DOBRY	CELUJĄCY
UCZEŃ					
KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE	<ul style="list-style-type: none"> • klasyfikuje czytany utwór literacki jako należący do <i>epiki, liryki</i> lub <i>dramatu</i>; • zna podstawowe pojęcia związane z utworami epickimi, lirycznymi i dramatycznymi; • wie, że istnieją gatunki literackie (w tym: <i>fraszka, sonet, pieśń, hymn, satyra, tragedia, powieść historyczna</i>), odróżnia je od rodzajów literackich; • wie, że język utworu literackiego cechuje się obecnością różnych środków stylistycznych; • zauważa związek problematyki utworów literackich z życiem i uniwersalnymi wartościami; • wiąże czytany utwór ze wskazanym przez nauczyciela kontekstem; • wymienia elementy warstwy 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje podstawowe cechy tekstów epickich, lirycznych i dramatycznych, odnajduje je w czytanych utworach; • stara się posługiwać terminologią związaną z utworami epickimi, lirycznymi i dramatycznymi; • stara się posługiwać nazwami gatunków literackich, wskazuje utwory należące do tych gatunków; • wyszukuje w tekście literackim użytych środków językowych, stara się je nazwać; • wskazuje związek 	<ul style="list-style-type: none"> • określa cechy charakterystyczne rodzajów literackich, wskazuje je w czytanych utworach; • posługuje się najważniejszą terminologią związaną z analizą utworów epickich, lirycznych i dramatycznych; • wymienia cechy gatunkowe omawianych utworów, nazywa gatunki literackie; rozpoznaje w tekście literackim użyte środki językowe (w tym: <i>neologizm, symbol, alegorię, ironię</i>), próbuje określić ich 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia różnice między poszczególnymi rodzajami, omawia cechy utworów synkretycznych; • poprawnie posługuje się terminologią związaną z analizą i interpretacją utworów epickich, lirycznych i dramatycznych; • poprawnie posługuje się nazwami gatunków, omawia cechy gatunkowe czytanych utworów; wskazuje funkcję użytych w tekście literackim środków językowych oraz określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich; • poddaje refleksji problematykę 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie analizuje i interpretuje teksty literackie, porównuje utwory; • wykorzystuje wiedzę na temat rodzajów i gatunków literackich do pełniejszego odczytania utworów; • biegle posługuje się terminologią związaną z analizą i interpretacją utworów literackich; • objaśnia funkcję różnego rodzaju środków stylistycznych użytych w tekście, funkcjonalnie stosuje środki stylistyczne w swojej wypowiedzi; • poddaje ocenie utwory ze względu na ich wartość estetyczną; • samodzielnie odczytuje problematykę egzystencjalną i aksjologiczną

	<p>przedstawieniowej dzieła sztuki;</p> <ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w tekście wskazane informacje, stara się porządkować zgromadzony materiał; czyta ze zrozumieniem fragmenty tekstów publicystycznych i popularnonaukowych; rozpoznaje wskazany przez nauczyciela tekst jako <i>reportaż</i>; zauważa we wskazanych przez nauczyciela tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych 	<p>problematyki utworów literackich z życiem, opisuje wartości, do których odwołuje się utwór;</p> <ul style="list-style-type: none"> zapoznaje się ze wskazanym przez nauczyciela kontekstem utworu, stara się powiązać utwór ze swoją wiedzą na temat historii i kultury; komentuje warstwę przedstawieniową dzieła sztuki, zwraca uwagę na wartość estetyczną tekstów kultury; wyszukuje w tekście informacje różnego typu, cytuje fragmenty tekstu; klasyfikuje poznawany tekst jako literacki, publicystyczny lub 	<p>funkcję, zauważa wartości estetyczne poznawanych utworów;</p> <ul style="list-style-type: none"> określa problematykę egzystencjalną tekstów, nazywa wartości uniwersalne, do których odwołuje się utwór; odczytuje utwór, wykorzystując wybrane konteksty oraz elementy wiedzy o historii i kulturze; rozpoznaje znaczenia naddane dzieła sztuki, wskazuje elementy symboliczne, rozpoznaje wartość estetyczną wydobywa i porządkuje istotne informacje w 	<p>egzystencjalną w poznawanych tekstach, hierarchizuje wartości, do których odwołuje się utwór;</p> <ul style="list-style-type: none"> interpretuje utwór, wykorzystując potrzebne konteksty oraz elementy wiedzy o historii i kulturze; wyjaśnia rolę środków języka malarskiego w tworzeniu znaczeń obrazu, interpretuje dzieło sztuki, określa wartości estetyczne tekstów kultury; funkcjonalnie włącza cytaty do wypowiedzi, funkcjonalnie i celowo wykorzystuje zgromadzone informacje; określa funkcje literatury pięknej, literatury popularnonaukowej i publicystyki; określa cechy gat. dziennikarskich (<i>reportaż</i>, felieton); 	<p>poznawanych tekstów;</p> <ul style="list-style-type: none"> interpretację utworu o potrzebne konteksty, sprawnie posługuje się terminologią dotyczącą innych dziedzin kultury; porównuje teksty należące do różnych dziedzin kultury; samodzielnie analizuje i interpretuje różne teksty kultury, poddaje ocenie ich wartość estetyczną; twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje zgromadzone informacje we własnej pracy; wyjaśnia różnice między literaturą piękną, popularnonaukową, publicystyką; biegle wskazuje w tekstach cechy reportażu, felietonu; samodzielnie wskazuje we współczesnej kulturze popularnej nawiązania do tradycyjnych
--	---	--	--	---	---

		<p>popularnonaukowy;</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje gatunki dziennikarskie (w tym: <i>reportaż</i> i <i>felieton</i>); • znajduje w omawianych tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych 	<p>zależności od ich funkcji w przekazie;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje i porządkuje cytaty; • wskazuje różnice między literaturą piękną a innymi rodzajami piśmiennictwa; • zna podstawowe cechy gatunków dziennikarskich (<i>reportaż</i>, <i>felieton</i>), • samodzielnie znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje zauważone w tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych, opisuje sposób nawiązania do nich 	<p>wątków kulturowych, nazywa sposób nawiązania</p> <ul style="list-style-type: none"> • twórczo poszerza interpretację utworu o potrzebne konteksty, sprawnie postępuje się terminologią dotyczącą innych dziedzin kultury;
KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE	<ul style="list-style-type: none"> • komunikuje się z innymi w sposób werbalny i niewerbalny; • dostosowuje język, którego używa, do sytuacji; • rozpoznaje i tworzy wypowiedzenia wielokrotnie złożone; 	<ul style="list-style-type: none"> • świadomie używa języka jako narzędzia komunikowania się; • stara się stosować normę wzorcową i użytkową; • tworzy poprawne wypowiedzenia 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie języka w procesie komunikacji; • stosuje normę wzorcową i użytkową; • rozpoznaje i tworzy różne rodzaje wypowiedzeń wielokrotnie złożonych; • przekształca 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie, na czym polega twórczy i sprawczy charakter działań językowych; • formułuje wypowiedzi poprawne pod względem językowym; • rozróżnia i stosuje w wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje funkcjonalnie mowę zależną i niezależną dla osiągnięcia w wypowiedzi pożądanego efektu; • bogaci swoje słownictwo oraz poddaje refleksji rozwój i

	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia mowę niezależną od zależnej; • zauważa zróżnicowanie słownictwa języka polskiego, rozpoznaje słownictwo gwarowe, środowiskowe; • stara się wzbogacać swoje słownictwo, wyjaśnia znaczenie wyrazów; • rozpoznaje nazwy osobowe i miejscowe, używa ich; • podaje przykłady homonimów; • stara się dostosować styl do tworzonej wypowiedzi, • stosuje podstawowe zasady etykiety językowej, • nie popełnia błędów zakłócających komunikację językową, stara się pisać poprawnie pod względem 	<p>wielokrotnie złożone;</p> <ul style="list-style-type: none"> • przekształca poprawnie mowę niezależną w zależną; • rozpoznaje zróżnicowanie słownictwa języka polskiego, rozpoznaje zapożyczenia, archaizmy, słowa gwarowe; • wzbogaca swoje słownictwo; • ma świadomość treści i zakresu używanych wyrazów; • stara się używać poprawnych form nazw osobowych i miejscowych; • wyjaśnia znaczenie homonimów; • zauważa zróżnicowanie 	<p>poprawnie mowę zależną w niezależną i odwrotnie, przestrzega zasad zapisu;</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i ograniczonym zasięgu, • rozpoznaje zapożyczenia, archaizmy, neologizmy, kolokwializmy, słowa gwarowe; • zna sposoby wzbogacania słownictwa i korzysta z nich; • odróżnia treść i zakres wyrazu; • używa poprawnych form nazw osobowych i miejscowych; • poprawnie używa homonimów; • rozpoznaje i nazywa różne style, różnicuje stylistycznie swoje wypowiedzi, • świadomie stosuje w wypowiedziach zasady etykiety językowej, • pisze zgodnie z normami poprawności 	<p>różne rodzaje wypowiedzeń wielokrotnie złożonych;</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie stosuje w wypowiedziach mowę zależną i niezależną • wskazuje funkcję wykorzystania w wypowiedzi różnych rodzajów słownictwa; • funkcjonalnie korzysta ze słowników; • różnicuje słowa w zależności od ich treści i zakresu znaczeniowego; • nazywa rodzaje nazw osobowych i miejscowych, używa ich poprawnych form; • nazywa rodzaje stylów użytkowych, poprawnie używa ich w wypowiedzi; • wyjaśnia zasady etykiety językowej, • pisze poprawnie, zauważa popełnione błędy językowe, ortograficzne i 	<p>zróżnicowanie języka polskiego;</p> <ul style="list-style-type: none"> • biegle używa różnych rodzajów nazw osobowych i miejscowych; • biegle używa użytkowych stylów wypowiedzi; • doskonalili własny styl wypowiedzi, mając świadomość cech dobrego stylu;
--	---	---	---	---	--

	ortograficznym i interpunkcyjnym	<p>stylistyczne wypowiedzi, dostosowuje styl do formy wypowiedzi,</p> <ul style="list-style-type: none"> • stosuje zasady etykiety językowej, • pisze zgodnie z podstawowymi normami poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej 	językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej, stara się poprawiać błędy	interpunkcyjne oraz dokonuje ich autokorekty	
TWORZENIE WYPOWIEDZI	<ul style="list-style-type: none"> • krótko wypowiada się ustnie na podany temat; • stara się używać prostych środków retorycznych; • z pomocą nauczyciela redaguje plan wypowiedzi; • pisze według podanego wzoru, z pomocą nauczyciela, poznane formy wypowiedzi, w tym: rozprawkę, podanie, życiorys, CV, list motywacyjny; • stosuje akapity; 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się ustnie, zachowuje wewnętrzną logikę wypowiedzi, używa środków retorycznych; • gromadzi materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi, pisze plan wypowiedzi; • pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: rozprawkę, podanie, życiorys, CV, list motywacyjny, starając się zachować 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się ustnie, porządkując treść swojej wypowiedzi, wykorzystuje środki retoryczne; • gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do stworzenia pracy, tworzy poprawnie plan wypowiedzi; • pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: rozprawkę, podanie, życiorys, CV, list 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy rozbudowaną wypowiedź na podany temat, zachowuje logikę, spójność i kompozycję wypowiedzi; • funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne w celu oddziaływania na odbiorcę; • samodzielnie selekcjonuje i 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się, realizując zamierzony cel; • wykorzystuje w wypowiedziach ustnych i pisemnych funkcjonalnie i twórczo środki retoryczne i stylistyczne; • samodzielnie planuje pracę, notuje w sposób twórczy, gromadzi potrzebny materiał, korzystając z różnych źródeł;

	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje prostą tezę; • wyraża własne zdanie i stara się je uzasadnić; • przedstawia rzeczowe argumenty w dyskusji na temat problemów znanych z codziennego życia; • stara się podać przykłady ilustrujące argumenty; • z pomocą nauczyciela podejmuje próby wnioskowania; • rozpoznaje w różnych tekstach niektóre środki perswazji i manipulacji; • zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi; • podejmuje próby przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza); • formułuje pytania dotyczące warstwy przedstawieniowej utworu; • głośno czyta i recytuje teksty, zachowując podstawowe zasady wymowy 	<p>wyznaczniki gatunku;</p> <ul style="list-style-type: none"> • stosuje akapity zaznaczające trójdzielną budowę pracy; • formułuje tezę, wie, czym jest hipoteza; • wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając prostej argumentacji; • przedstawia rzeczowe i emocjonalne argumenty w dyskusji na temat znanych mu z doświadczenia problemów; • podaje przykłady ilustrujące argumenty; • formułuje proste wnioski; • rozpoznaje w różnych tekstach podstawowe środki perswazji i manipulacji; • zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi; • podejmuje samodzielne próby przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza, rozbudowuje) • formułuje pytania związane z dosłownymi 	<p>motywacyjny, stosując odpowiednią dla danej formy kompozycję; stosuje akapity jako spójne całości myślowe;</p> <ul style="list-style-type: none"> • formułuje tezę i hipotezę; • wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając właściwych argumentów; • przedstawia argumenty w dyskusji dotyczącej tekstu literackiego; • podaje odpowiednie przykłady ilustrujące argumenty; • formułuje wnioski wynikające z argumentacji; • rozpoznaje w różnych tekstach użyte środki perswazji i manipulacji; • zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi; • dokonuje przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza, rozbudowuje); • formułuje pytania 	<p>porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do stworzenia pracy, tworzy szczegółowy plan wypowiedzi;</p> <ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: rozprawkę, podanie, życiorys, CV, list motywacyjny, stosując odpowiednie zasady kompozycji i zachowując zasady spójności językowej; • stosuje rytm akapitowy; • samodzielnie formułuje tezę i hipotezę; • swobodnie wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając różnorodnych argumentów; • podaje celne i 	<ul style="list-style-type: none"> • pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: rozprawkę, podanie, życiorys, CV, list motywacyjny, stosując funkcjonalnie różnorodne środki językowe; • twórczo i funkcjonalnie stosuje rytm akapitowy; • formułuje tezę i hipotezę, dostosowuje je do przyjętej formy rozprawki; • wyraża własne zdanie • i uzasadnia je w sposób trafny i wnikliwy; • podaje trafne przykłady i omawia je w sposób pogłębiony; • samodzielnie formułuje wnioski; • rozpoznaje w przekazach medialnych mechanizmy perswazji i manipulacji; • twórczo przekształca cudzy tekst w celu osiągnięcia określonego efektu
--	---	---	--	---	--

		<p>znaczeniami utworu, głośno, płynnie czyta i recytuje teksty, przestrzega zasad intonacji zdaniowej</p>	<p>związane z przenośnymi znaczeniami utworu;</p> <ul style="list-style-type: none"> • formułuje wnioski wynikające z argumentacji; • rozpoznaje w różnych tekstach użyte środki perswazji i manipulacji; • zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi; • dokonuje przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza, rozbudowuje); • formułuje pytania związane z przenośnymi znaczeniami utworu; • głośno czyta i recytuje teksty, dobierając odpowiednie tempo i intonację 	<p>różnorodne przykłady ilustrujące argumenty;</p> <ul style="list-style-type: none"> • podsumowuje rozważania; • rozpoznaje w różnych tekstach środki perswazji i manipulacji, wskazuje ich funkcję; • zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi; • samodzielnie dokonuje przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza, rozbudowuje); • formułuje pytania problemowe dotyczące wszystkich składników utworu; • interpretuje głosowo utwór literacki, starając się 	<p>artystycznego;</p> <ul style="list-style-type: none"> • formułuje trafne, ciekawe pytania dotyczące warstwy znaczeń naddanych w utworze; • recytuje utwór, prezentując własną interpretację tekstu z wykorzystaniem różnorodnych środków głosowych
--	--	---	---	--	---

				zaciekać słuchacza	
SAMOKSZTAŁCENIE	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta, z poszanowaniem praw autorskich, z różnych źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela; • rozwija nawyk systematycznego uczenia się; • uczestniczy w pracy grupowej, współpracuje z innymi w realizacji projektów edukacyjnych; • uczestniczy w programowych wyjściach o charakterze kulturalnym 	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta, z poszanowaniem własności intelektualnej, z różnych źródeł informacji; • uczy się systematycznie; • uczestniczy w projektach edukacyjnych; • podejmuje próby prezentowania przygotowanego materiału; • rozwija umiejętność krytycznego myślenia, wyraża swoje zdanie; • uczestniczy w wybranych wydarzeniach kulturalnych w swoim regionie 	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta z samodzielnie wybranych źródeł informacji, szanując cudzą własność intelektualną; • rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania; • stara się myśleć krytycznie, wyraża opinie; • aktywnie realizuje projekty, prezentuje efekty pracy indywidualnej lub grupowej; • uczestniczy w życiu kulturalnym swojego regionu 	<ul style="list-style-type: none"> • pogłębia swoją wiedzę przedmiotową, korzystając rzetelnie, z poszanowaniem własności intelektualnej, z różnych źródeł informacji; • rozwija nawyk krytycznego myślenia i formułowania opinii; • bierze udział w konkursach, wykładach, pracach kół przedmiotowych itp.; • aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym swojego regionu 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie i aktywnie poszerza swoją wiedzę oraz pogłębia zainteresowania humanistyczne, korzystając z różnych form i źródeł; • ma własne zdanie i prezentuje je w dyskusji; • z zaangażowaniem włącza się w realizację projektów edukacyjnych; • aktywnie, z sukcesami bierze udział w konkursach, wykładach, pracach kół przedmiotowych itp. • występuje w roli lidera grupy; <p>aktywnie i świadomie uczestniczy w życiu kulturalnym regionu</p>

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, którego wyniki nie osiągają poziomu wymagań koniecznych, w związku z tym nie jest w stanie wykonać, nawet z pomocą nauczyciela, zadań o niewielkim stopniu trudności. Brak aktywności w dążeniu do zdobycia wiedzy i umiejętności wyklucza osiągnięcie nawet minimalnego postępu.